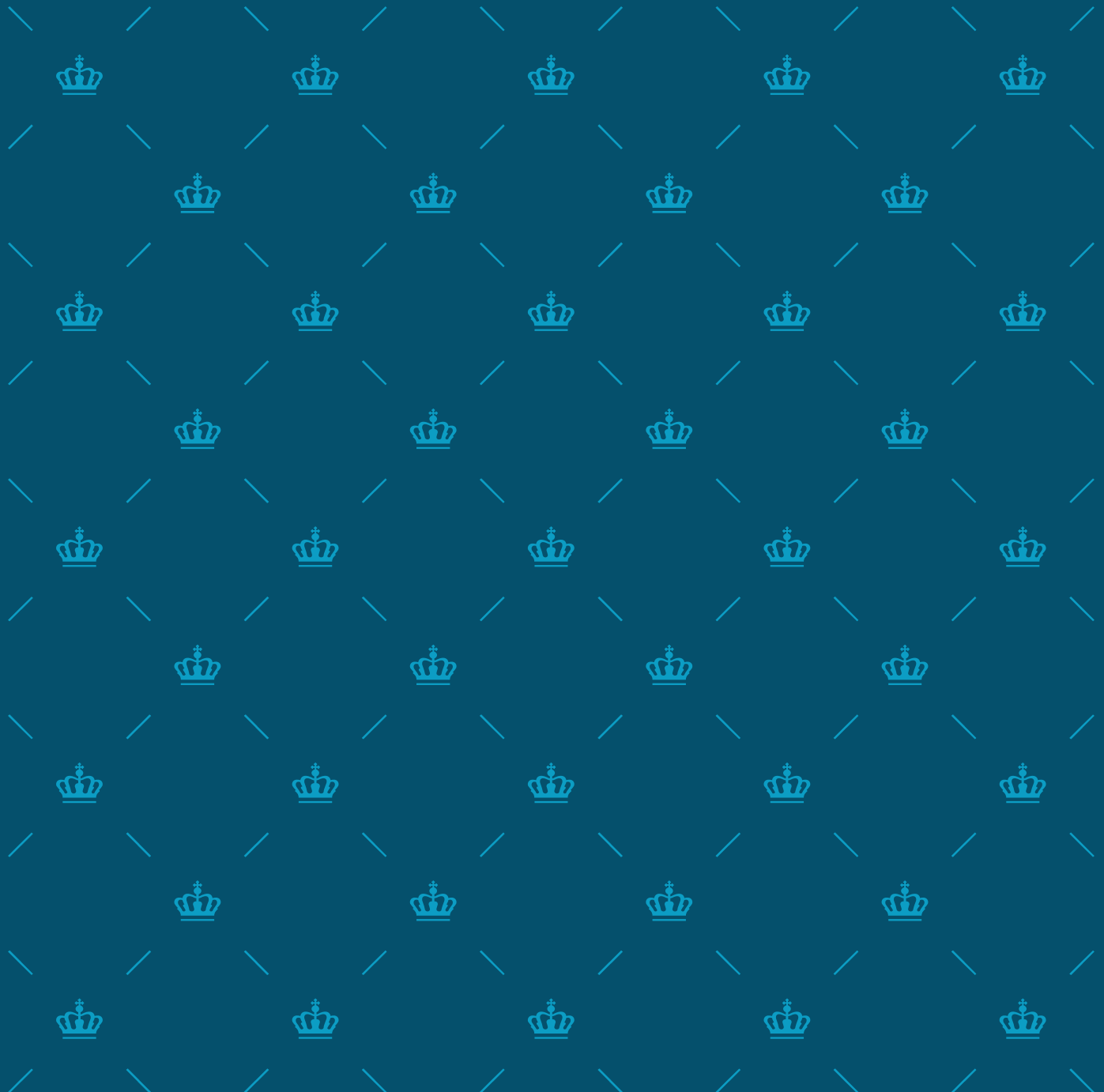

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Styrelsen for International
Rekruttering og Integration

SIRIs brugerundersøgelse 2023

© 2024 Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI)

Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI)
Carl Jacobsens Vej 39
2500 Valby

Tlf.: 72 14 00 00
E-mail: siri@siri.dk
Siri.dk

Marts, 2024

Alle rettigheder tilhører Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI).
Udgivelsen kan frit hentes på siri.dk
SIRIs udgivelser kan frit citeres med tydelig kildegengivelse.

1.0 Introduktion

SIRI har i efteråret 2023 gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt alle kommunale afdelinger, der er målgruppen for SIRIs rådgivningstilbud vedrørende integration. Formålet med undersøgelsen er at måle, i hvilken grad SIRI lever op til sin strategi om at levere rådgivning og opkvalificering af høj faglig kvalitet til kommunerne på integrationsområdet.

Spørgeskemaet undersøger bl.a. kendskab til, brug af, tilfredshed med og relevansen af SIRIs rådgivningstilbud og –aktiviteter. Derudover, kortlægger spørgeskemaet, hvilke konkrete problemstillinger inden for enten æresområdet eller beskæftigelsesrettet integration de kommunale afdelinger er optaget af; hvilke tiltag og initiativer, de arbejder målrettet og systematisk med; og hvilke tiltag og initiativer, de ønsker mere viden om.

I dette notat præsenteres hovedresultaterne fra undersøgelsen – både samlet for hele integrationsområdet og opdelt på specifikke arbejdsområder.

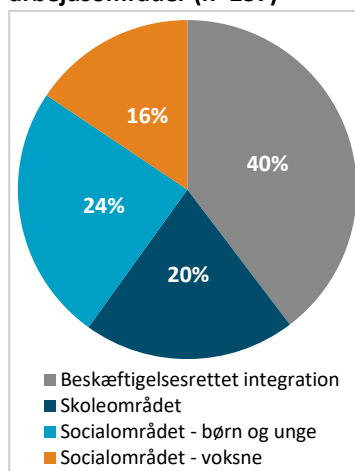
1.1 Undersøgelsens datagrundlag

Surveyen er distribueret til i alt 368 respondenter, som er blevet bedt om at svare på vegne af deres respektive afdelinger. Af disse har 237 respondenter besvaret spørgeskemaet, hvilket giver en samlet svarprocent på 64,4 pct. Besvarelsene fordeler sig på 95 kommuner ¹.

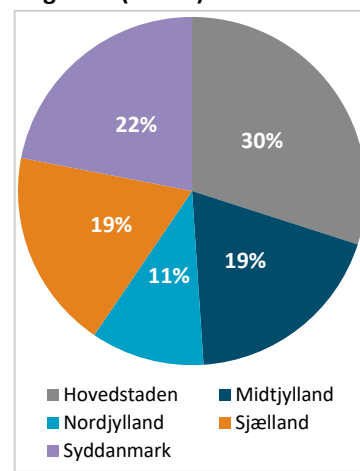
Undersøgelsen er designet med henblik på at undersøge fire arbejdsområder i kommunerne: beskæftigelsesrettet integration, socialområdet børn og unge, socialområdet voksne og skoleområdet. En mere detaljeret redegørelse for surveydata og rekrutteringen af respondenter findes i bilag 1. Der er opnået flest svar inden for beskæftigelsesrettet integration og færrest på socialområdet voksne (se figur 1). Af figur 1.2 fremgår fordeling af besvarelser på regioner.

Ved tolkning af resultaterne og sammenligning på tværs af forvaltnings- og arbejdsområder, er det vigtigt at fremhæve, at de kommunale afdelinger opererer inden for forskellige lovgivningsmæssige rammer. Det har betydning for den rolle, SIRI kan indtage, hvilket derfor også må forventes afspejlet i undersøgelsens resultater - fx i form af stor variation i kendskab til og brug af SIRIs rådgivning.

Figur 1. Besvarelser fordelt på arbejdsområder (n=237)

Figur 2. Besvarelser fordelt på regioner (n=237)

¹ Af de 237 besvarelser er 24 delvist gennemførte med 'nogen besvarelser'. Ingen respondenter fra Ringsted, Holstebro og Fanø kommune har besvaret spørgeskemaet.

2.0 Præsentation af udvalgte resultater

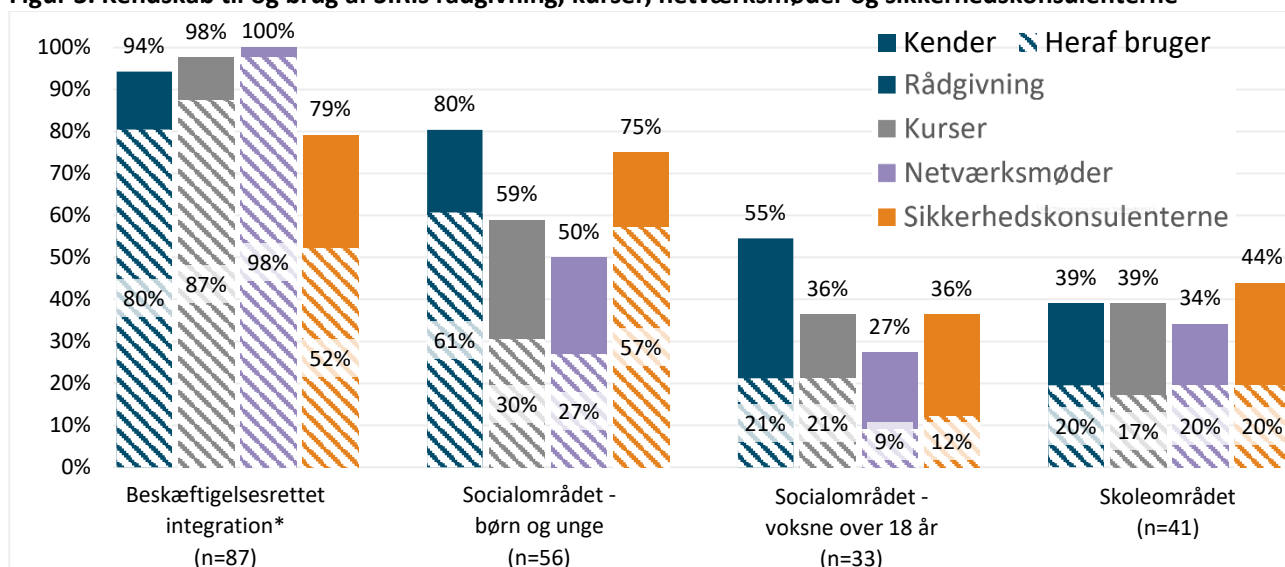
Herunder præsenteres brugerundersøgelsens væsentligste resultater med henblik på at belyse kendskab til, brug af, tilfredshed med og relevansen af SIRIs rådgivningsaktiviteter.

2.1 Variereret kendskab til og brug af SIRIs aktiviteter

I brugerundersøgelsen måles der på afdelingernes *kendskab til og brug af* SIRIs overordnede rådgivningsaktiviteter (kurser, rådgivning, kommunale netværksmøder og sikkerhedskonsulentordningen). Overordnet set viser resultaterne, at **4 ud af 5 respondenter kender mindst én af de fire overordnede rådgivningsaktiviteter**. Blandt respondenterne kender 53 pct. alle fire aktiviteter, mens 19 pct. ikke har kendskab til nogen af dem. Ud af de respondenter, der ikke har kendskab til nogen af SIRIs rådgivningsaktiviteter, arbejder 81 pct. enten inden for skoleområdet eller socialområdet voksne.

Afdelingernes kendskab er størst i forhold til SIRIs rådgivning, som 74 pct. af respondenterne kender, og mindst i forhold til sikkerhedskonsulentordningen, hvor 62 pct. har kendskab til den.²

Figur 3. Kendskab til og brug af SIRIs rådgivning, kurser, netværksmøder og sikkerhedskonsulenterne*

Anm.: *Spørgsmålet vedr. sikkerhedskonsulenterne omfatter kun respondenter, der har angivet, at de arbejder med initiativer til forebyggelse og håndtering af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Inden for beskæftigelsesrettet integration gælder det for 48 respondenter.

Som illustreret i figur 3 er der variation i kendskabet til og brugen af SIRIs aktiviteter på tværs af respondenternes arbejdsområder. Kendskabet til SIRIs aktiviteter er størst blandt afdelinger, der arbejder med beskæftigelsesrettet integration. Stort set alle respondenter inden for dette område (94-100 pct.) angiver, at de kender SIRIs rådgivningsaktiviteter, dog med undtagelse af 'sikkerhedskonsulenterne', som 79 pct. har kendskab til, hvilket kan skyldes, at samarbejdet med sikkerhedskonsulenterne er forankret i andre dele af kommunen (fx socialområdet).

Det høje kendskab på beskæftigelsesområdet er ikke overraskende, da kommunerne qua integrationsloven er forpligtet til at hjælpe flygtninge og familiesammenførte med at komme i arbejde, hvilket SIRI understøtter gennem rådgivning, kurser og netværk. Derudover rådgiver SIRI også jobcentrene i forhold til æresrelaterede kon-

² Bilag 1, tabel 6 og 9.

flikter og negativ social kontrol via Jobcenterpakken, hvilket kan have bidraget til et øget kendskab til SIRIs forskellige rådgivningsaktiviteter. Det lavere niveau af kendskab til SIRI inden for socialområdet for børn og unge, socialområdet for voksne og skoleområdet hænger formentlig sammen med forskellige forhold. På trods af, at der isoleret set er et stort kendskab til SIRIs rådgivning og sikkerhedskonsulenterne på socialområdet for børn og unge, ligger niveauet af kendskab alligevel lavere end for beskæftigelsesrettet integration, hvilket kan hænge sammen med, at kommunerne tidligere ikke har været lovgivningsmæssigt forpligtet til at forebygge og håndtere æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Først med 'Barnets lov', der trådte i kraft den 1. januar 2024, er kommunerne blevet forpligtet til at udarbejde et beredskab til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter.

Både inden for socialområdet for voksne og skoleområdet ligger kendskabet til SIRIs aktiviteter i den lave ende. Skoleområdet er først blevet en prioriteret målgruppe for SIRIs rådgivning i 2024 med MÆRKs fokus på udvikling af specifik rådgivning til folkeskoler og ungdomsuddannelser. Ligeledes har SIRI heller ikke på voksenområdet tidligere haft målrettet specifik rådgivning – ud over rådgivning og opkvalificering til jobcentre. Videre kan der være særligt mindre kommuner, som kun i meget begrænset omfang hidtil har arbejdet med problemstillinger relateret til negativ social kontrol.

I forhold til brugen af SIRIs rådgivningsaktiviteter angiver **2 ud af 3 respondenter, at de 'somme tider' eller 'ofte' benytter** mindst én af SIRIs aktiviteter. Hvad angår SIRIs rådgivningsaktiviteter på skoleområdet, socialområdet børn og unge samt socialområdet voksne, er **brugen betydeligt lavere end kendskabet** (15-33 procentpoint). Det er dog vigtigt at bemærke, at der er et relativt stort kendskab til SIRIs 'rådgivning' (80 pct.) og 'sikkerhedskonsulenterne' (75 pct.) på socialområdet for børn og unge.

Det er ikke overraskende, at der er et relativt begrænset kendskab til og brug af SIRIs aktiviteter på skoleområdet og socialområdet voksne, da SIRIs rådgivnings-, kursus- og netværkstilbud til forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol primært har været målrettet socialområdet for børn og unge og beskæftigelsesrettet integration og rådgivningen rettet mod uddannelsesområdet er i en opstartsfasen som et af fokusområderne for det nye center MÆRK.

2.2 Potentiale for udbredelse af kendskabet til sikkerhedskonsulentordningen

En betydelig andel (38 pct.) af respondenterne angiver, at de ikke kender sikkerhedskonsulentordningen. Især på skoleområdet og socialområdet voksne er der en markant andel af afdelinger, som ikke kender ordningen. Derudover er det kun mellem 8 pct. og 10 pct. på disse områder, som svarer, at de vil kontakte sikkerhedskonsulenterne som en af de første ved behov for sparring eller rådgivning i konkrete sager vedrørende æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.³ Til sammenligning angiver henholdsvis 34 pct. og 48 pct. af respondenterne, som arbejder inden for henholdsvis socialområdet børn og unge og beskæftigelsesrettet integration, at de ville kontakte sikkerhedskonsulenterne ved behov for sparring eller rådgivning i æresrelaterede sager.

Det lavere niveau af kendskab til sikkerhedskonsulentordningen er ikke kun begrænset til mindre kommuner med få indvandrere og efterkommere med MENAPT-baggrund. 13 af afdelingerne fordeler sig på 9 kommuner med over 5.000 indvandrere eller efterkommere med MENAPT-baggrund.⁴ Dette er relevant, da flere undersøgelser peger på, at denne borgergruppe har størst risiko for at blive involveret i æresrelaterede konflikter eller blive sendt på genopdragelsesrejser, hvilket endvidere indikerer, at der er brug for yderligere aktiviteter rettet mod udbredelse af sikkerhedskonsulenternes rådgivning.

³ Bilag 1, tabel 27 og tabel 32.

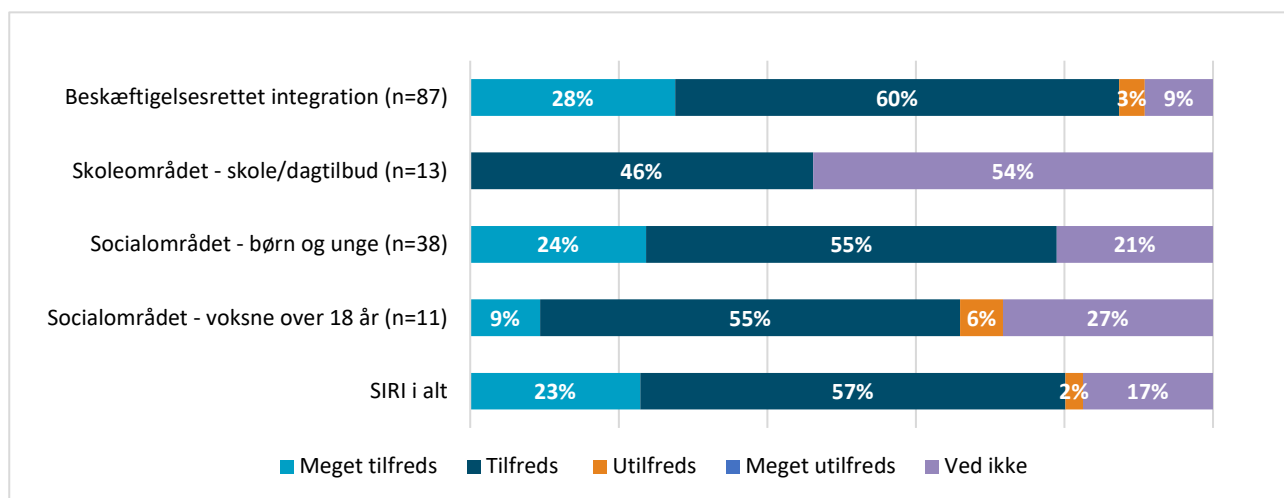
⁴ Folketal per 1. oktober 2023. Kilde: Danmarks Statistik.

2.3 Generelt stor tilfredshed med SIRIs rådgivningsaktiviteter

I brugerundersøgelsen måles der også på afdelingernes samlede tilfredshed med SIRIs rådgivningsaktiviteter (kurser, rådgivning og kommunale netværksmøder). Figur 4 viser fordelingen af besvarelser vedrørende tilfredshed med rådgivningsaktiviteter blandt afdelinger, der har tilkendegivet, at de benytter mindst én af dem.

Resultaterne viser, at der generelt er stor tilfredshed med SIRIs rådgivningsaktiviteter blandt de afdelinger, der benytter dem. Samlet set angiver **70 pct. af respondenterne, at de enten er 'tilfredse' eller 'meget tilfredse'** med disse aktiviteter, mens kun 2 pct. rapporterer, at de er 'utilfredse'.

Figur 4. Samlet tilfredshed med SIRIs rådgivning, kurser og netværksmøder (n=149)

Anm.: Figuren omfatter kun respondenter, der på spørgsmålet "Hvilke af SIRIs aktiviteter kender og/eller benytter jeres afdeling?" har svaret enten: 'Ja kender og benytter somme tider' eller 'Ja kender og benytter ofte' til minimum en af følgende aktiviteter: rådgivning, kurser eller kommunale netværksmøder.

2.4 SIRI er relevant i forhold til at understøtte kommunerne

I brugerundersøgelsen måles der også på afdelingernes vurdering af SIRIs aktiviteter på seks relevansparametre. Som illustreret i figur 5 angiver respondenterne samlet set, at SIRIs aktiviteter er relevante på de tre parametre, der er de væsentligste for SIRIs rådgivningsopgave.

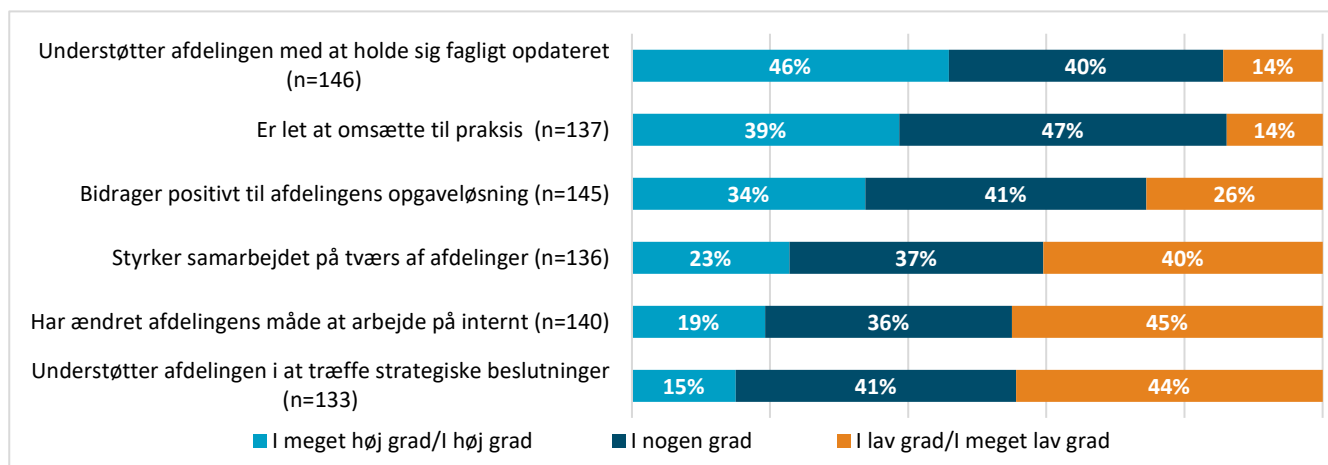
En betydelig andel (46 pct.) erklærer sig 'i høj grad' eller 'i meget høj grad' enige i, at **SIRIs aktiviteter 'understøtter afdelingen med at holde sig fagligt opdateret'**, og dette gælder ligeledes for 39 pct. af respondenterne med hensyn til, at **viden fra SIRI 'er let at omsætte til praksis'**. Blot 14 pct. rapporterer en lav grad af enighed i disse udsagn. Derudover angiver 34 pct. af respondenterne også enighed i, at SIRIs aktiviteter **'bidrager positivt til afdelingens opgaveløsning'**, mens 41 pct. erklærer sig enige 'i nogen grad'.

40 pct. af respondenterne angiver, at de kun 'i lav grad' eller 'i meget lav grad' er enige i, at SIRIs aktiviteter styrker samarbejdet på tværs af afdelinger, hvilket er relevant for SIRI at have opmærksomhed på, da MÆRKs rådgivning blandt andet fokuserer på tværfagligt samarbejde som en forudsætning for forebyggelse af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol.

På tværs af arbejdsområder er der også nævneværdige forskelle. Det bemærkes, at på skoleområdet ligger andelen af respondenter, der i høj grad eller i meget høj grad er enige i de seks relevansudsagn (se fig. 5), mellem 10

og 39 procentpoint lavere på tværs af alle seks relevansparametre sammenlignet med gennemsnittet for de andre arbejdsområder.⁵ For beskæftigelsesrettet integration og socialområdet for børn og unge ligger relevansen af SIRIs aktiviteter nogenlunde på samme niveau og over middel på tværs af de seks relevansparametre. Socialområdet for voksne ligger lidt lavere.⁶

Figur 5. Andelen af respondenter, der er enige i udsagn vedr. relevansen af SIRIs aktiviteter

Anm.: Figuren omfatter ikke respondenter, der har svaret 'ikke relevant' på spørgsmålet "I hvilken grad er du enig eller uenig i følgende udsagn vedrørende relevansen af SIRIs aktiviteter", hvorfor n varierer.

SIRI opfattes generelt som en relevant sparringspartner for kommunerne i spørgsmål vedrørende beskæftigelsesrettet integration. Således angiver 71 pct. af respondenterne, der primært beskæftiger sig med dette område, at de først vil kontakte eller opsøge viden hos SIRI ved spørgsmål vedrørende beskæftigelsesrettet integration.⁷

På skoleområdet, socialområdet for børn og unge samt voksne spørges der til, hvem man først vil kontakte eller opsøge viden hos ved behov for sparring eller rådgivning i konkrete sager vedrørende æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol. Her angiver en betydeligt lavere andel (henholdsvis 19 pct. og 31 pct.), at de ville kontakte SIRI angående disse sager. Dette er ikke overraskende, da SIRIs Rejsehold på æresområdet - til forskel fra fx Sikkerhedskonsulenterne - ikke yder rådgivning i konkrete sager. Ligeledes omfatter MÆRKs rådgivning ikke konkrete sager, men retter sig mod organiseringen af det forebyggende arbejde samt sparring i forbindelse med udviklingen af kommunale beredskabsplaner.

⁵ Bilag 1, tabel 11-16.

⁶ Til grund for denne sammenligning på tværs af arbejdsområder er der beregnet et samlet indekstal for hvert arbejdsområde per spørgsmål vedr. relevans.

⁷ Bilag 1, tabel 18.

3.0 Væsentligste problemstillinger og tiltag for de fire arbejdsområder

I brugerundersøgelsen indsamles der også viden om de konkrete problemstillinger, der fylder i kommunerne, de tiltag, som der arbejdes målrettet og systematisk med, samt de tiltag, som der ønskes mere viden om (dvs. ikke nødvendigvis allerede arbejdes med). Herunder præsenteres for hvert arbejdsområde, de resultater, som SIRI vurderer som væsentlige for udførelsen af SIRIs formål. Resultaterne skal tolkes med forbehold for, at respondenterne kun har haft mulighed for at vælge ud fra foruddefinerede problemstillinger og tiltag.

3.1 En styrket beskæftigelsesrettet integrationsindsats med fokus på sprog

Resultaterne viser, at næsten 4 ud af 5 respondenter, som arbejder med beskæftigelsesrettet integration, vurderer, at 'begrænsede danskkompetencer som en barriere for indtræden på arbejdsmarkedet' er en problemstilling, som optager afdelingen.⁸ Fokus på sprog som en væsentlig problemstilling i den beskæftigelsesrettede integrationsindsats understøttes også af, at tiltag til 'at understøtte sprogundervisning og sprogstøtte på arbejdspladsen' overordnet set er højt prioriteret i afdelingerne (kun overgået af tiltag til styrket virksomhedssamarbejde), og at 55 pct. af respondenterne efterspørger mere viden om sådanne tiltag og initiativer.⁹ Undersøgelsen peger således på et potentiale for at styrke kommunernes opmærksomhed på sproglæring på virksomheder.

Cirka halvdelen af de afdelinger, som arbejder med beskæftigelsesrettet integration, er optaget af problemstillinger vedrørende 'sundheds- og helbredsudfordringer som en barriere for indtræden på arbejdsmarkedet' (48 pct.), 'ikke-vestlige kvinder uden for arbejdsmarkedet' (48 pct.) og 'nyankomne flygtninge langt fra arbejdsmarkedet' (47 pct.).¹⁰

3.2 Et styrket fokus på det tværfaglige og koordinerende samarbejde omkring æresrelaterede sager på børn, unge og familieområdet

Resultaterne fra socialområdet for børn og unge giver et indblik i de problemstillinger, der optager afdelingerne. Dette indblik er værdifuldt for det nyoprettede Nationale Center mod Æresrelaterede Konflikter (MÆRK) hos SIRI, og kan understøtte centerets prioriteringer.

For det første viser resultaterne, at 2 ud af 3 angiver, at 'forældre som udøvere af negativ social kontrol' er en problemstilling, som man i afdelingerne er optaget af.¹¹ Desuden angiver 40 pct. af respondenterne, at deres afdeling er optaget af 'negativ social kontrol blandt børn og unge i familier med komplicerede problemstillinger'. Dette, kombineret med indsigter fra SIRIs rapport udarbejdet af VIVE "Tidlige tegn på æresrelaterede konflikter" fra 2023, kan bidrage til MÆRKs udvikling af målrettet rådgivning om forebyggelse af æresrelaterede sager i forbindelse med kommuners håndtering af komplekse sager på børn og familieområdet.

En mindre andel af respondenterne (26 pct.) angiver derudover genopdragsrejser som en problemstilling, der optager dem. Det kan indikere et fortsat behov for fokus på rådgivning af kommunerne på det område.

Desuden viser resultaterne, at 47 pct. og 44 pct. af respondenterne efterspørger mere viden om henholdsvis 'risikovurderinger af børn og unges sikkerhed i forbindelse med æresrelaterede konflikter' og 'opsporing af æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol'.¹² SIRI agter at anvende denne viden som løftestang til at styrke fokus på det tværfaglige samarbejde i forbindelse med opsporing og håndtering af æresrelaterede konflikter. Det tænkes specifikt ind i SIRIs rådgivning målrettet kommuner som jf. krav i Barnets Lov er i gang med eller står overfor at skulle udvikle beredskabsplaner på æresområdet. SIRI vil desuden stille sig til rådighed for sparring og

⁸ Bilag 1, tabel 19.

⁹ Bilag 1, tabel 20-21.

¹⁰ Bilag 1, tabel 19.

¹¹ Bilag 1, tabel 23.

¹² Bilag 1, tabel 26.

vejledning i forbindelse med de kommunale screeninger, risikovurderinger og opsporing af æresrelaterede konflikter.

3.3 Fokus på at skabe øget bevågenhed omkring æresrelaterede konflikter generelt

Det er bemærkelsesværdigt, at cirka 1 ud af 4 af respondenter inden for både socialområdet for voksne og skoleområdet ikke angiver at være optaget af nogen af de oplyste problemstillinger.¹³ For skoleområdet kan det skyldes den virkelighed, skolerne navigerer inden for, hvor disse problemstillinger ikke udgør en del af deres kerneopgave, og hvor de samtidig forventes at have viden om og kunne håndtere andre typer problemstillinger, som børn og unge står over for.

Ligeledes er der ikke mange konkrete tilbud eller lovgivning der understøtter en særlig forebyggende indsats mod æresrelaterede konflikter på voksenområdet. Her er indsatsen mod æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol primært bygget op omkring beskæftigelsesindsatsen. Der findes med andre ord et udviklingspotentiale for MÆRKS rådgivning og indsatser målrettet andre dele af voksenområdet.

3.4 Et bredere fokus på æresrelaterede sager på socialområdet for voksne

På socialområdet for voksne efterspørger 29 pct. og 24 pct. mere viden om hhv. 'opkvalificering af medarbejdere' og 'opsporing af æresrelaterede konflikter'.¹⁴ Rådgivningstilbud, der adresserer 'borgeres behov efter krisecenterophold', vil også være relevante, eftersom dette er en problemstilling, som hele 68 pct. af afdelingerne er optaget af.¹⁵ SIRI opfordrer allerede kommunerne til at indtænke voksenområdet i de lovpligtige beredskabsplaner jf. Barnets Lov, så flere kommuner har en samlet og koordineret indsats til at håndtere æresrelaterede konflikter på tværs af målgrupper. Det vil også være et fokus for SIRIs rådgivning fremadrettet, ligesom der vil være et fokus på at afdække samarbejdsmuligheder på tværs af forskellige sektorer som kommuner, politi, krisecentre mv.

SIRI vil desuden afdække behovet for mere viden om potentielt oversete målgrupper i risiko for æresrelaterede konflikter, såsom voksne i psykiatrien og borgere med udviklingshæmmende forstyrrelser.

3.5 Styrket rådgivning og handlemuligheder målrettet skoleområdet

En del af MÆRKS opdrag som nyt nationalt center fra 2024 er at udvikle og målrette specifikke rådgivningsforløb til folkeskolen og ungdomsuddannelserne. For at styrke disse rådgivningstilbud, så de matcher kommunernes behov på skoleområdet, vil SIRI medtænke, de problemstillinger afdelingerne er optaget af og hvilke de med fordel kunne være mere opmærksomme på.

Eksempelvis har alene 10 pct. af afdelingerne på skoleområdet, angivet, at de er optaget af genopdragsrejser, hvilket vil være et opmærksomhedspunkt, som MÆRK vil tænke ind i rådgivningen.¹⁶ Derudover vil der være opmærksomhed på tiltag til at 'skabe trygge fællesskaber', 'fremme demokratisk dannelse' og 'øge forældreinddragelse' eftersom det både er højt prioriterede emner i afdelingerne, og tillige emner der efterspørges mere viden om.¹⁷

¹³ Ved tolkningen af disse tal er det dog vigtigt at notere, at for socialområdet for voksne gælder det hovedsageligt for afdelinger i mindre kommuner med få borgere med MENAPT-baggrund. Tilsvarende gælder det for skoleområdet, at det hovedsageligt er afdelinger i kommuner med under 1.000 MENAPT-borgere, som har angivet, at de ikke er optaget af nogen af de oplyste problemstillinger. Dog inkluderer denne gruppe også et par afdelinger fra kommuner med over 5.000 borgere med MENAPT-baggrund.

¹⁴ Bilag 1, tabel 31.

¹⁵ Bilag 1, tabel 28.

¹⁶ Bilag 1, tabel 33.

¹⁷ Bilag 1, tabel 35 og 36.